

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา " 3 มิติ 8 จุดเน้น "

มิติที่ 1

การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564)

เอกสารนี้เทศลำดับที่ 01/2564
กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับ การศึกษาภาคบังคับ ให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบโดยใช้กระบวนการบริหารด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ (P-D-C-A) และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น” จึงจัดทำเอกสารประกอบการ ดำเนินงาน จำนวน 3 เล่ม ดังนี้

เอกสาร มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสาร มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู

เอกสาร มิติที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐาน

เอกสารเล่มนี้เป็น เอกสาร มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหลักการ สำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา 2 จุดเน้น ได้แก่ จุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายใน และ จุดเน้นที่ 2 การบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุม รายละเอียดแนวคิด หลักการ แนวทางการดำเนินงาน ตัวอย่างกิจกรรม เครื่องมือ การวัดและ ประเมินผล และเครื่องมือการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนางาน พัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายและคุณภาพการศึกษา

ขอขอบคุณคณะศึกษานิเทศก์ คณะทำงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนร่วม ในการจัดทำเอกสารเล่มนี้จนทำให้เอกสารเสร็จสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็น ประโยชน์สำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่สนใจ นำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

(นายสุชาติ ศศิภัทรกุล)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

กุมภาพันธ์ 2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ตอนที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมา	1
ตอนที่ 2 แนวคิด หลักการสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา	19
1. แนวคิด หลักการสำคัญในการนิเทศภายใน (จุดเน้นที่ 1)	19
2. แนวคิดในการบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (จุดเน้นที่ 2)	36
ตอนที่ 3 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา	47
เครื่องมือการประเมินการขับเคลื่อนนโยบายคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น”	47
มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร จุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายใน	47
มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร จุดเน้นที่ 2 การบริหารจัดการ โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	54
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	64
คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ที่ 206/2563 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2563	65
คณะทำงาน	68

ตอนที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

เป้าหมายสำคัญในด้านการศึกษิตตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) คือ มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในปี 2579 ตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา 5 ปี ซึ่งคำนึงถึงการต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่อง ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อไป ทั้งนี้ในการพัฒนาประเทศในระยะนี้ได้กำหนดเป้าหมายรวมของการพัฒนา ดังนี้

1. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม
2. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
3. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล
4. ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ
5. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย
6. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยที่จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่จำนวนประชากรวัยแรงงานได้เริ่มลดลงมาตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาวะที่ผลิตภาพแรงงานไทยก็ยังต่ำ เนื่องจากปัญหาคุณภาพแรงงาน ความล่าช้า

ในการพัฒนาเทคโนโลยี และปัญหาการบริหารจัดการ จึงเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการสร้างรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคุณภาพคน พบว่ายังมีปัญหาในแต่ละช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ขณะที่ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น ครอบครัวมีรูปแบบที่หลากหลายและเปราะบางสูง ส่งผลต่อการบ่มเพาะให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ ประกอบกับการเคลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยผ่านสังคมยุคดิจิทัล ในขณะที่คนไทยจำนวนไม่น้อย ยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทศนคติและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การพัฒนา ในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิตเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้ และความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชนและภาคเอกชน ที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

ผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 – 2559 ซึ่งครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา การใช้จ่ายงบประมาณและการพัฒนาการศึกษาที่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. ด้านโอกาสทางการศึกษารัฐมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาค่อนข้างมาก ส่งผลให้ประชากรในวัยเรียน รวมทั้งเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ยังคงเข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคัน

2. ด้านคุณภาพการศึกษา ผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมากและต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย ส่วนประเด็นคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น และคุณภาพของกำลังแรงงานอายุ 15 ปีขึ้นไป ยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน

3. ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมากเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษา ซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาครูค่อนข้างน้อย การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษา เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐและปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของ สังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทวิถีของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา ดังกล่าวข้างต้นจึงมีการวางเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ไว้ 2 ด้าน คือ

1. เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและ คุณลักษณะต่อไปนี้

3Rs ได้แก่ การอ่านออก(Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics)

8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรมจริยธรรม(Compassion)

2. เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) 5 ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 53 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

2.1. ประชากรทุกคน เข้าถึงการศึกษามีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

2.2. ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity)

2.3. ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality)

2.4. ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)

2.5. ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาว่า “มุ่งพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้มีความพร้อม ทั้งในด้านหลักคิด คุณธรรมและจริยธรรม และมีศักยภาพที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21” และบริหารราชการแผ่นดินในช่วง 4 ปีของรัฐบาล โดยยึดหลักการสำคัญสี่ประการ ได้แก่ 1) น้อมนำพระปฐมบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นหลักในการบริหารประเทศ 2) ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 3) พัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร 4) บูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาต่างๆ ในลักษณะประชารัฐเพื่อพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และทำให้ประชาชนคนไทยมีความมั่นคง อยู่ดีมีสุข

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ระบุว่า การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยจัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและดูแลเด็กปฐมวัย ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน ด้านการพัฒนาครูมีการพัฒนาบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ และอาชีพของคนทุกช่วงวัยสำหรับศตวรรษที่ 21 โดนปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอนและปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครูที่นำไปสู่การมีครูสมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบการสร้างความรู้ สร้างวินัย กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครูด้วยการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ

นอกจากนี้ แถลงการณ์ฉบับนี้ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล จำนวน 12 เรื่อง ระบุเรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 โดยสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ในระบบดิจิทัล ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้มุ่งสู่ระบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิศวกรรม คณิตศาสตร์ โปรแกรมเมอร์ และภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพในทุกตำบล ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาสู่สาธารณะ เชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ สร้างนักวิจัยใหม่และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยี

และนวัตกรรมของประเทศ สร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์ และโครงข่าย
สังคมออนไลน์ของคนไทย เพื่อป้องกันและลดผลกระทบในเชิงสังคม ความปลอดภัย อาชญากรรม
ทางไซเบอร์ และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การสร้าง
ความสมานฉันท์และความสามัคคีในสังคม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนิน
ชีวิต ประกอบกับนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีแนวทาง
2 ประการ คือ

1. ให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครูและบุคลากร
ทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือนและผู้บริหารทุกระดับตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท
และเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

2. บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการหลัก องค์กรมหาชนในกำกับของรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้มีความคล่องตัว รวมทั้งหน่วยงานสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการในพื้นที่
ภูมิภาค ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน
และภาคประชาชน ตามนโยบายประชารัฐ

โดยมีแนวทางการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล เน้นสร้างความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง
และชุมชน เพื่อออกแบบกิจกรรมการพัฒนาทักษะที่สำคัญด้านต่างๆ เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะ
ความคิดความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการรู้จักและประเมินตนเอง ระดับประถมศึกษา
มุ่งคำนึงถึงหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพ ด้วยจุดเน้นดังนี้ 1) ปลูกฝัง
ความมีระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้องโดยใช้กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด 2) เรียนภาษาไทย
เน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น 3) เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่)
เน้นเพื่อการสื่อสาร 4) เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้
จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ และเปิดโลกทัศน์มุมมอง
ร่วมกันของผู้เรียนและครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น 5) สร้าง
แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ 6) จัดการเรียนการสอนเพื่อฝึก
ทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding) 7) พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอน
ภาษาอังกฤษและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) 8) จัดให้มีโครงการ 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้น
ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างคุณธรรม จริยธรรมและ
จิตสาธารณะและระดับมัธยมศึกษา มุ่งต่อยอดระดับจากประถมศึกษาด้วยจุดเน้น 1) จัดการเรียนรู้อ
ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์ (STEM) และภาษาต่างประเทศ
(ภาษาที่สาม) 2) จัดการเรียนรู้อที่หลากหลายเพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพและ
การมีงานทำ เช่น ทักษะด้านกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ ทักษะภาษาเพื่อเป็นมัคคุเทศก์

กระทรวงศึกษาธิการ โดยหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัด และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย น้อมนำกระแสพระราชดำริส ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการสอนของครูและจัดกิจกรรมเพื่อ ถวายทอดพระราชดำริส ทั้ง 3 ประการ ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม และเป็นเส้นทางพัฒนาสู่ความสำเร็จ ในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยน้อมนำกระแสพระราชดำริสเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้พระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการศึกษาที่จะช่วยให้บรรลุถึงจุดหมาย ดังความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล วันพฤหัสบดี ที่ 2 กรกฎาคม 2535 ว่า

“...ความรู้ที่จะศึกษามีอยู่สามส่วน คือ ความรู้วิชาการ ความรู้ปฏิบัติการและความคิดอ่าน ตามเหตุผลความเป็นจริง ซึ่งแต่ละคนควรเรียนรู้ให้ครบ เพื่อสามารถนำไปใช้ประกอบกิจการงาน และแก้ปัญหาทั้งปวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ในปี พ.ศ.2558 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้มีกระแสพระราชดำริถึงผู้ที่หน้าที่ครู ด้วยทรงตระหนักอย่างถ่องแท้ว่า “ครูดี คือผู้ที่สร้าง คนดี สู่สังคมไทย หนึ่ง...ให้ครูรักเด็ก และเด็กรักครู สอง...ให้ครูสอนเด็กให้มีน้ำใจ ต่อเพื่อน ไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งขันกับตัวเอง ให้เด็กที่เรียนเก่งกว่าช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า และ สาม...ให้ครูจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี เพื่อเป็นการส่งเสริม ให้ครู ผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้น้อมนำกระแสพระราชดำริสของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย

1. ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู
2. ให้ครูสอนเด็กให้มีน้ำใจกับเพื่อน ไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งกับตัวเอง ให้เด็กที่เรียน เก่งกว่าช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า
3. ให้ครูจัดกิจกรรมให้เด็กทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคีและในปัจจุบัน นี้ได้รับการขานรับสานต่อยึดถือเป็นหัวใจในการ “ปฏิรูปการศึกษาไทย” ให้เดินหน้าไปอย่างยั่งยืน รอบด้าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นหน่วยงานภายใต้กำกับ ดูแล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักที่สำคัญ คือ จัดการศึกษาาระดับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาภาคบังคับ อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพได้มาตรฐาน การเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติที่มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและให้ความสำคัญ กับการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจังทั้งระบบ คือ ด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิต เพื่อพัฒนา โรงเรียนและคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นทัดเทียมกันทุกโรงเรียน มีทิศทางการจัดการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ดังนี้

วิสัยทัศน์

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 บริหารจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วม น้อมนำศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน น้อมนำ ศาสตร์พระราชามาใช้ในการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการนำมาปรับใช้ในชีวิต ประจำวันอย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและกลุ่มโรงเรียนจัดการศึกษา ให้มีความสามารถในการ แข่งขัน
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาและมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาเท่าเทียม ทั่วถึง และลดความเหลื่อมล้ำ
5. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับ ความ ต้องการจำเป็นของหน่วยงาน
6. ส่งเสริมการบริหารจัดการเขตพื้นที่สุจริต ตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐาน ITA
7. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
8. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และการจัดการศึกษาโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

เป้าประสงค์

1. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน น้อมนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างยั่งยืน
2. สถานศึกษาและกลุ่มโรงเรียนจัดการศึกษา ให้มีความสามารถในการแข่งขัน
3. โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาเท่าเทียม ทัวถึง และลดความเหลื่อมล้ำ
5. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของหน่วยงาน
6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการบริหารจัดการเขตพื้นที่สุจริต ตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA)
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีการบริหารจัดการและจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบบริหารจัดการศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยน้อมนำศาสตร์พระราชามา เพื่อความมั่นคง
2. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
4. ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนอย่างเท่าเทียม ทัวถึงและลดความเหลื่อมล้ำ
5. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมองค์กรร่วมกัน และเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและให้ทุกฝ่ายยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกันในทุกระดับตั้งแต่ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน จึงได้กำหนดกรอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ชื่อว่า PUSH 38 MODEL เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังแผนภาพและรายละเอียด ดังนี้

ค่านิยมองค์กร “PUSH”

P - Participation	การมีส่วนร่วม
U - Unity	ความเป็นหนึ่งเดียว
S - Service mind	การมีจิตบริการ
H - Honesty	ความซื่อสัตย์

PUSH = การผลักดัน/ขับเคลื่อน

บริหารจัดการโดยใช้วงจรการควบคุมคุณภาพ (P-D-C-A)

P = PLAN (การวางแผน)

ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินงานทั้งหมดที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาธิบดีชอบมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ กำหนดวัตถุประสงค์ของงานและเป้าหมายในการทำงาน มีการจัดทำเป็นเอกสารขั้นตอนและวิธีการทำงานเอาไว้ อาจจะมีระยะเวลาที่ใช้ในการทำงาน ผู้รับผิดชอบ ผู้ตรวจสอบ ถ้าการทำงานนั้นมีผู้ร่วมทำงานหลายคน มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน งานไหนทำก่อน งานไหนทำทีหลังและมีแผนสำรองสำหรับงานที่เข้ามาแทรกตามที่ได้วางแผนไว้ว่าจะจัดการอย่างไร เพื่อให้การทำงานไม่ติดขัด และทันต่อเวลา รวมไปถึงงานที่ได้มีคุณภาพตามเวลาที่กำหนดด้วย

D= DO (การปฏิบัติตามแผน)

เป็นการทำงานตามแผนงานที่ได้วางไว้ ขั้นตอน วิธีการ ลำดับงานที่เรากำหนดไว้ใน PLAN ก็นำมาปฏิบัติ โดยทำการศึกษาถึงวิธีการที่ดีที่สุดในการทำงานนั้น ๆ เอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ และทำงานได้ผลดีที่สุด หรืออาจจะมีการอบรมงานเหล่านั้นเพื่อความเข้าใจในการปฏิบัติแล้วลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการทำงานที่ได้วางแผนไว้ ในระหว่างการทำงานมีการเก็บข้อมูลที่จำเป็นที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการทำงานครั้งต่อไปด้วย หรือเพื่อจัดบันทึกประเด็นที่เป็นข้อบกพร่องของงานเอาไว้ เพื่อนำไปแก้ไข ปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป

C= CHECK (การตรวจสอบ)

เป็นขั้นของการตรวจสอบการทำงานที่ได้ทำไปแล้ว (จาก DO) ว่าเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ หรือตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ อาจจะใช้เครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ เช่น เครื่องมือต่าง ๆ ผลการทำงานเมื่อเทียบกับงานครั้งก่อน เป็นต้น ในการตรวจสอบโดยทั่วไป ได้แก่ ระยะเวลาตามเป้าหมาย คุณภาพของงานที่ออกมา วิธีการหรือขั้นตอนการทำงาน ซึ่งการตรวจสอบการทำงานควรจะมีการจัดบันทึกในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ เช่น สมุดบันทึก เอกสารการตรวจสอบ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้ง่ายในการปรับปรุง และแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป

A = ACTION (การปรับปรุงแก้ไข)

ในการทำงานหากมีข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบ CHECK จะมีการหาวิธีการและขั้นตอนในการแก้ไขทันที หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยทำการค้นหาสาเหตุที่เกิดขึ้น และใช้วิธีการแก้ไขที่ดีที่สุดในการทำการแก้ไข เพื่อไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เกิดขึ้นซ้ำอีก และมีวิธีการพัฒนาปรับปรุงงาน หรือระบบงานนั้น

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มุ่งพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพตามหลักสูตรและตรงตามความมุ่งหวังของสังคม โดยกำหนดการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน ผ่านแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น” รายละเอียด ดังนี้

มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา

จุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายใน

จุดเน้นที่ 2 การบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู

จุดเน้นที่ 1 การพัฒนาห้องเรียนคุณภาพ

จุดเน้นที่ 2 การน้อมนำศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สู่การปฏิบัติ (รู้ รัก สามัคคี พอเพียง มีส่วนร่วม)

มิติที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐาน

จุดเน้นที่ 1 ความสามารถด้านภาษาและการคิดคำนวณ

จุดเน้นที่ 2 การรู้และเข้าใจเทคโนโลยี

จุดเน้นที่ 3 การคิดและแก้ปัญหา

จุดเน้นที่ 4 การมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา

จุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายใน

การนิเทศภายใน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการจัดระบบการนิเทศภายใน เพื่อช่วยเหลือ กำกับและติดตามครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาประสิทธิภาพประสิทธิผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานของหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาชาติอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มพลังและศักยภาพในการปฏิบัติงานของวิชาชีพครู รวมทั้งส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและผลสุดท้าย คือ การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

จุดเน้นที่ 2 การบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อประกันว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงาน / องค์กรในชุมชนและหน่วยงานที่สูงกว่าระดับสถานศึกษามีความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคลากรที่สำคัญที่จะผลักดันและขับเคลื่อนให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา บรรลุสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องบริหารแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตย ให้เกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ยอมรับและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาและร่วมตัดสินใจ เป็นผู้วิสัยทัศน์มีความเชื่อมั่นเห็นคุณค่าของตนเองและผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ จริงใจ มีความสามารถกระตุ้น และจูงใจให้เกิดความรักและความผูกพันในสถานศึกษา

ดังนั้นเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตน และใช้หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

มิตินี้ 2 การพัฒนาคุณภาพครู

จุดเน้นที่ 1 การพัฒนาห้องเรียนคุณภาพ

การขับเคลื่อนห้องเรียนคุณภาพสู่การปฏิบัติ มีแนวคิดในการพัฒนางาน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

1. ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง
2. การจัดการเรียนรู้ Active Learning
3. ICT สำหรับการจัดการเรียนการสอน
4. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เน้นวินัยเชิงบวก
5. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

จุดเน้นที่ 2 การน้อมนำศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติ (รู้ รัก สามัคคี พอเพียง มีส่วนร่วม)

จุดเน้นนี้ได้น้อมนำศาสตร์พระราชามา หมายถึง ศาสตร์พระราชาและหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในประเด็นรู้ รัก สามัคคี พอเพียงและมีส่วนร่วม ดังนี้

รู้ : การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา

รัก : คือ เมื่อเรารู้ครบด้วยกระบวนการความแล้วจะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ คือ การสร้างฉันทะ

สามัคคี : การที่จะลงมือปฏิบัตินั้น ควรคำนึงเสมอว่าเราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

พอเพียง : หลักของความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

การมีส่วนร่วม : (หลักการทรงงานข้อที่ 10) ทรงเป็นนักประชาธิปไตย จึงทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่จะต้องคำนึงถึง ความคิดเห็นของประชาชนหรือความต้องการของสาธารณชน

มิติที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐาน

จุดเน้นที่ 1 ความสามารถด้านภาษาและการคิดคำนวณ

ความสามารถด้านภาษา หมายถึง ความสามารถในการอ่าน การฟัง การดู การพูด เพื่อการรู้ เข้าใจ วิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ ประเมินสิ่งที่อ่าน ฟัง ดู จากสื่อประเภทต่าง ๆ และสื่อสารด้วยการพูด การเขียนได้ถูกต้องตามหลักภาษาอย่างสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การอยู่ร่วมกันในสังคมและการศึกษาตลอดชีวิต

ความสามารถด้านการคิดคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะการคิดคำนวณและความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

จุดเน้นที่ 2 การรู้และเข้าใจเทคโนโลยี

ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กร ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ ทั้ง 4 มิติ ได้แก่ 1) การใช้ (Use) 2) ความเข้าใจ (Understand) 3) การสร้าง (create) และ 4) การเข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

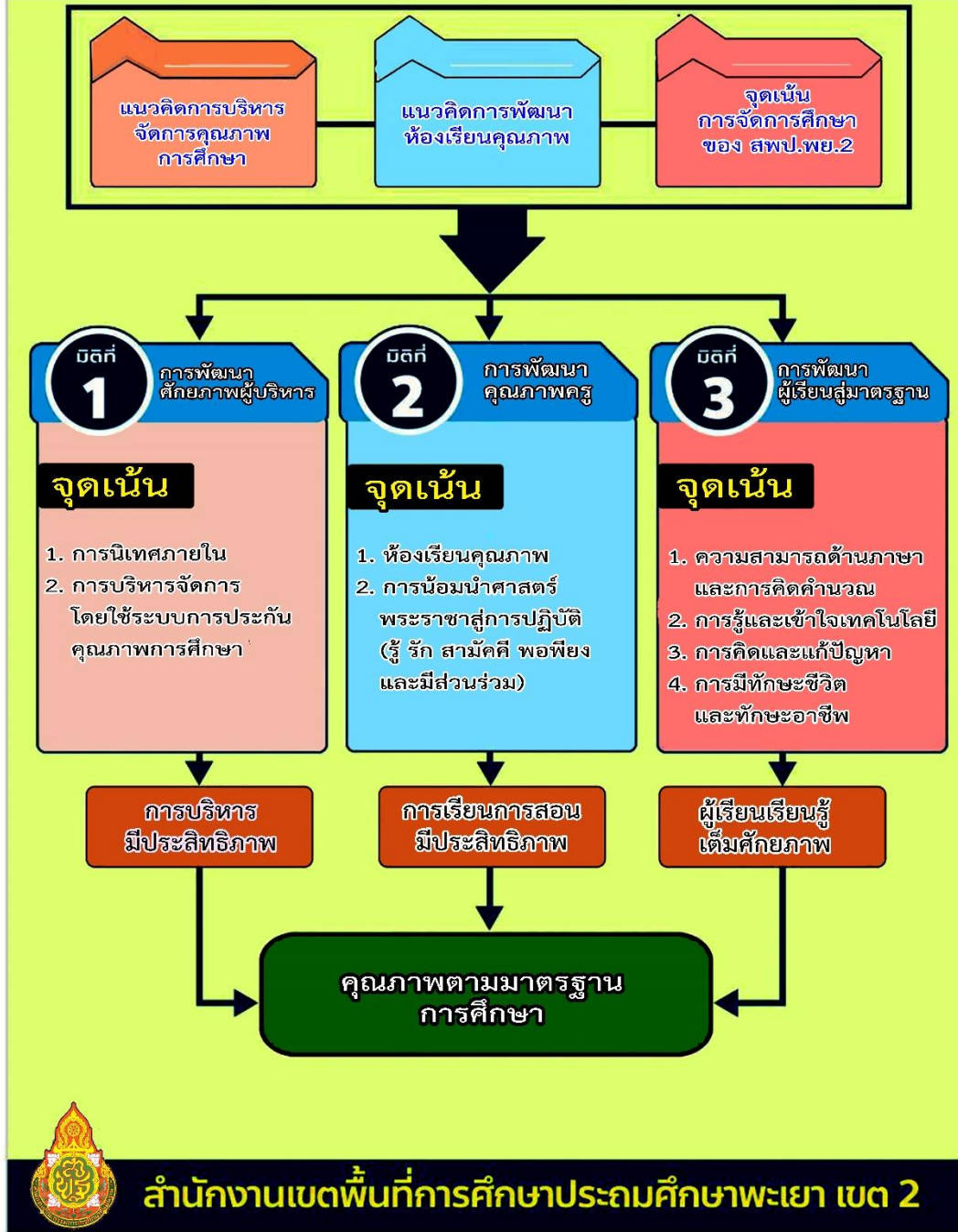
จุดเน้นที่ 3 การคิดและแก้ปัญหา

การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลัก เหตุผลและข้อมูลที่ต้องการ ระบุปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

จุดเน้นที่ 4 การมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

การพัฒนาจุดเน้นด้านทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ จัดทำเพื่อให้ครูและผู้บริหารใช้เป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมพัฒนาและเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียน ทั้งการสอนโดยตรงและการบูรณาการ การเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีและใช้ทักษะ สามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ รอบตัวได้เหมาะสมกับช่วงวัย รู้จักตัดสินใจและแก้ไขสถานการณ์ให้อยู่รอดปลอดภัยจากปัญหาต่าง ๆ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องกับสมรรถนะด้านทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิด 3 มิติ 8 จุดเน้น สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ใช้กระบวนการบริหารด้วยวงจรการควบคุมคุณภาพ (P-D-C-A) ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา ดังนี้

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ส่งเคราะห์ข้อมูลผลการจัดการศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา ได้แก่

1.1 ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET / NT / RT)

1.2 ผลการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน

1.3 รายงานผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 ผลการส่งเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาในสังกัด

1.6 ผลการนิเทศการศึกษา

1.7 ผลการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนา ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ประกาศ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น” และแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น” และแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

4. สรุปและรายงานผลการนิเทศ และนำผลสู่การพัฒนาต่อเนื่อง

ระดับกลุ่มโรงเรียน

คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ของกลุ่มโรงเรียน ดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน โดยส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามและดำเนินการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น” ดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับนโยบายแผนในการพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน
3. ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และดำเนินงานเกี่ยวกับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของประชากรในวัยเรียนให้มีสิทธิและโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
4. แต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือดำเนินการอื่นในกลุ่มโรงเรียน
5. ปฏิบัติงานอื่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่มอบหมาย

ระดับสถานศึกษา

1. ดำเนินตามประกาศ แนวทางการพัฒนาคุณภาพของสำนักงานเขตในพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ตามกรอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยองค์รวม ให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเต็มตามศักยภาพ ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น”
3. ดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET, NT, RT) และใช้โปรแกรม Profile เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. สรุปและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

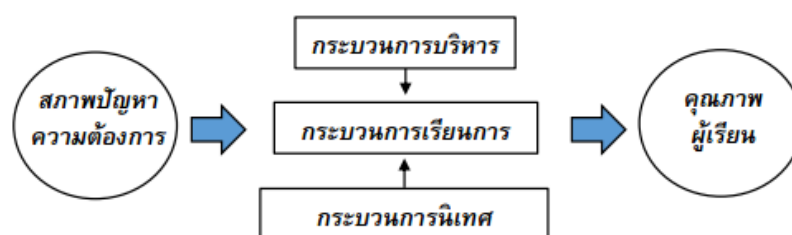
ตอนที่ 2

แนวคิด หลักการสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีจุดเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 2 จุดเน้น คือ จุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายในสถานศึกษา จุดเน้นที่ 2 การบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีแนวคิดและหลักการสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. แนวคิด หลักการสำคัญในการนิเทศภายใน (จุดเน้นที่ 1)

การนิเทศเป็นกระบวนการหนึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะสำเร็จได้ตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ที่ต้องร่วมกันสนับสนุนส่งเสริมไปด้วยกันในลักษณะของ “เกลียวเชือก” กระบวนการนิเทศการศึกษา (supervision) เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนกระบวนการนิเทศการศึกษา ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนถาวร ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ม.ป. : 6) กล่าวว่า “การจัดการที่ดีเป็นกุญแจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร การนิเทศที่ดีนำไปสู่การจัดการที่ดี”

การนิเทศภายใน เป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และครูได้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน รวมทั้งเป็นกระบวนการประกันคุณภาพของโรงเรียนว่า โรงเรียนสามารถบริหารจัดการภายในโรงเรียนจนถึงเป้าหมายสุดท้าย คือคุณภาพผู้เรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายที่ตั้งไว้

รวมทั้งโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นหัวใจนำทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความพยายามทุกวิถีทางของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในอันที่จะปรับปรุง แก้ไข พัฒนาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัด กระบวนการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานของหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาชาติ เพิ่มสูงขึ้นอย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มพลังและศักยภาพในการปฏิบัติงานของวิชาชีพครู รวมทั้งส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้า ในวิชาชีพและผลสุดท้าย คือ การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไป อย่างต่อเนื่อง

1.1. ความหมายของการนิเทศภายใน

การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในการสนับสนุนการเรียน การสอนภายในสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและให้ครูปรับปรุง คุณภาพการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนและโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำว่า “การนิเทศ” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Supervision” ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ชี้แจงแสดง จำแนก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542 : 441)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536 : 118) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน ของครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามกรอบที่หลักสูตรกำหนด

สาโรช บัวศรี (2540 : 68) ได้ให้ความหมายของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นการช่วยเหลือ ดูแลและตรวจตราแนะนำสนับสนุนส่งเสริมและเกื้อกูล เพื่อให้งานฝ่ายวิชาการและธุรการในโรงเรียน หรือแต่ละลักษณะงานเกิดผลดีซึ่งไม่เกี่ยวกับการบังคับบัญชาแต่ประการใด แต่เป็นการแนะนำ ช่วยเหลืออย่างเปิดเผย

สังัด อุทรานันท์ (2536 : 7) มองการนิเทศเป็นกระบวนการทางวิชาการในการสร้างสรรค์ และในการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงตัวของเขาให้เกิดความมั่นใจ จะปฏิบัติได้ถูกต้อง ก้าวหน้า เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 7) ให้ความหมายการนิเทศ การศึกษาหมายถึงความพยายามทุกชนิดของผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาครูและ/หรือผู้อื่นที่ทำงานการศึกษาเพื่อช่วยให้เกิดสิ่งต่อไป

1. ครูรู้จักวิธีปรับปรุงการสอนและการให้การศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
2. ช่วยให้เกิดความมั่งคั่งในวิชาชีพทางการศึกษา
3. ช่วยพัฒนาครู

4. ช่วยเหลือและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

5. ช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีสอน

6. ช่วยเหลือและปรับปรุงการประเมินผลการสอน

กราสกี, มาร์ติน และวาลเดน (Kragewski, Martin and Walden, 1983 : 97) ได้ กล่าวถึงความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษาที่ทำให้บุคลากรในโรงเรียนดำเนินการเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการสอนของครูให้เหมาะสมขึ้น เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น

วีชรา เล่าเรียนดี (2553 : 143) กล่าวถึง การนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นกระบวนการนิเทศการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนที่จัดดำเนินการในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนโดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง

กลิคแมน และสติเฟิน (Glickman & Stephen. 2001 : 14) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง เครื่องมือ กิจกรรม หรือภาระงาน ที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้ การนิเทศภายในสถานศึกษา มุ่งเน้นให้ครูร่วมมือกันพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

จากความหมายของการนิเทศภายใน ที่นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษากล่าวไว้สรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เพื่อการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

การนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินงานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารงานวิชาการจะมีขอบข่าย/ภารกิจ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.2. จุดมุ่งหมายของการนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน ไว้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 180-181 ก)

1. เพื่อให้การศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตร และให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนสังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน
4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ทักษะและประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ตลอดจนความต้องการในวิชาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิรูประบบบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ ชื่นชมในผลงาน

1.3. หลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา

หลักการนิเทศการศึกษา เป็นแนวทางหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เพื่องานนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็น ความเชื่อและประสบการณ์ของนักการศึกษา ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2529 : 8) กล่าวว่าหลักการนิเทศการศึกษา มีดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
2. การนิเทศมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่าน “ตัวกลาง” คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การนิเทศการศึกษา (ในประเทศไทย) เป็นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย วัชรา เล่าเรียนดี (2553 : 116-117) กล่าวถึง หลักการสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือร่วมใจสอน
2. การสร้างความผูกพันต่อภาระหน้าที่ ด้วยความเต็มใจของบุคลากรในโรงเรียนและครู
3. การประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
4. การประสานกันทุกฝ่าย
5. เป็นประชาธิปไตย
6. การยึดความแตกต่างของมนุษย์และพัฒนาการของมนุษย์แต่ละวัย
7. การมีเป้าหมายเดียวกัน คือคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

สรุปได้ว่า หลักในการนิเทศ มีดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการ (การทำงานเป็นขั้นตอน/มีความต่อเนื่อง/เป็นระบบ/ไม่หยุดนิ่ง/มีปฏิสัมพันธ์) ทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เป้าหมายสูงสุดอยู่ที่คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ผู้นิเทศต้องเข้าใจกระบวนการนิเทศอย่างถูกต้องชัดเจน
4. เน้นบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย
5. มีการประสานและร่วมมือร่วมใจในการพัฒนา

1.4. องค์ประกอบของการนิเทศภายใน

1. บุคลากรนิเทศ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ และครูผู้สอน ซึ่งจะ เป็นตัวจักรสำคัญในการนิเทศการศึกษา และทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศการศึกษาด้วย

2. วิธีการนิเทศ

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานและความร่วมมือในการทำงานของครูและคณะ ส่งเสริมให้ครูรักงานวิชาการ ทำงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เคารพในหลักการและเหตุผล พยายามปรับปรุงคุณภาพของงาน และช่วยเหลือให้ครูปฏิบัติงาน ได้สะดวก มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ มีเวลาปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 กำหนดวิธีการหาข้อมูล ศึกษาปัญหาอุปสรรค และประเด็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ การเข้าเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกต ปรีกษาหารือ ประเมินผลงานทางวิชาการของโรงเรียน

2.3 กำหนดวิธีหรือกิจกรรมการนิเทศ โดยพิจารณาเลือกวิธีการหรือกิจกรรมต่อไปนี้ ตามความเหมาะสมได้แก่ การประชุมนิเทศ การสาธิตการจัดกระบวนการเรียนรู้ การประชุมการอบรม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบสังเกต แบบบันทึก พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกบรรยากาศในชั้นเรียน และเอกสารอ้างอิง

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างสื่อนวัตกรรมและเครื่องมือ การปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา การประเมินผลและรายงานผล ตามลำดับ

การนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้จะต้องตั้งอยู่บนหลักแห่งมนุษยสัมพันธ์ การนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของนิเทศการศึกษาแม้ว่าจะจำกัดลงมาแล้วว่าเป็นการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับครูโดยตรงแล้วก็ตาม แต่ยังเป็นกิจกรรมการนิเทศที่ผสมผสานกันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเป็นการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก แนะนำ ชี้แจง บริการร่วมมือปรับปรุง แก้ไข พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไขและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงขึ้นซึ่งจะต้องอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การมีส่วนร่วมร่วมมือซึ่งกันและกันแบบกัลยาณมิตรระหว่าง ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ

- 1.5. ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้**
1. ลดภาระของครูผู้สอนทำให้มีเวลาดูแล ทดลอง วิจัยวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ
 2. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงานให้ถูกต้องกับความสามารถศักยภาพของครู และช่วยให้ครูวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้
 3. ช่วยส่งเสริมขวัญและกำลังใจของคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อปฏิบัติงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาาร่วมกันเป็นทีม
 4. ช่วยประเมินผลงานการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูโดยอาศัยความเจริญงอกงามของนักเรียนเป็นสำคัญ
 5. ปัจจุบันหน้าที่ของครูผู้สอนเปลี่ยนไปจากเดิม ครูเป็นผู้แนะนำและทำหน้าที่หลายอย่าง
 6. เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู
 7. ครูต้องมีความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ เสมอ
 8. ขนาดของสถานศึกษาใหญ่ขึ้น ครูมีกิจกรรม และคาบการจัดกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น หน้าที่นิเทศจึงมากขึ้นเช่นกัน

1.6. บทบาทของผู้นิเทศในการจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ศึกษานิเทศก์
 - 1.1 ร่วมวางแผนกับครูเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วางโครงการดำเนินงานให้บรรลุ โดยทำหน้าที่ปรึกษาและแนะนำการขจัดปัญหาของครูแต่ละคน
 - 1.2 ร่วมมือด้านบริหารช่วยในการตัดสินใจดำเนินการและแนวทางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้
 - 1.3 จัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิชาการใหม่ ๆ และนำมาปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 1.4 เสนอแนะพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยช่วยคณะครูตั้งจุดประสงค์ของกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เลือกประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่ครู เลือกวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 1.5 จัดการเกี่ยวกับการสาธิต วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 1.6 มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา รวมทั้งวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ปฐมนิเทศครูใหม่

2.2 จัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน

2.3 สังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.4 เยี่ยมชั้นเรียน

2.5 สาระการ จัดกระบวนการเรียนรู้

2.6 นิเทศเป็นรายบุคคลหรือหมู่คณะ

2.7 อบรมครู

2.8 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.9 สัมมนาครู

2.10 จัดหาหนังสือที่ดีมีคุณค่าให้ห้องสมุด

2.11 จัดหา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ให้แก่ครู

2.12 สนับสนุนให้ครูไปศึกษาเพิ่มเติมระหว่างปิดภาคเรียน

3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือคณะนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้และรอง

ผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ

3.1 ช่วยส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการปฐมนิเทศครูใหม่

3.2 แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้เจริญงอกงามในวิชาชีพครู การสร้างผลงาน

ทางวิชาการ

3.3 ช่วยจัดโปรแกรมการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับครูที่ประสบความสำเร็จ

ล้มเหลวในการจัดกระบวนการเรียนรู้

3.4 จัดตัวอย่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มสาระการเรียนรู้
ของตน เพื่อที่จะนำไปสาธิตให้ครูที่มาขอคำปรึกษาหารือด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นของตนเอง

4. ครูที่ปรึกษา หรือครูประจำชั้น และครูผู้สอนที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ

4.1 นิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้กับเพื่อนครูด้วยกันโดยปรึกษาหารือ
ร่วมมือและคอยชี้แนะ เพื่อปรับปรุงในสิ่งที่ยังมีปัญหา ไม่ชัดเจน หรือช่วยครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์
น้อยกว่าให้เป็นครูที่ดีมีคุณภาพในอนาคต

4.2 นิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน โดยให้คำปรึกษา ชี้แนะช่วยเหลือ
สนับสนุน ปรับปรุงและจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขและ
สนุกกับการกับการเรียนรู้

1.7. กระบวนการนิเทศการจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ ในลักษณะของ "ผู้ร่วมวิชาชีพครู" นั่นคือจะต้องยอมรับ ศรัทธา เลื่อมใส เสมอภาค จริงจัง จริงใจ โดยมีสายใยความสัมพันธ์ร่วมกันคือการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพหรือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 การปรึกษาหารือและเตรียมแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น

1. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การสังเกตการสอนควรมีการเตรียมการล่วงหน้า เช่น การประชุมก่อนการสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

1. การชี้แนะถึงความกังวลของครูเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
2. การแปลและคลี่คลายความกังวลไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงสามารถสังเกตได้
3. ระบุวิธีการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้
4. ช่วยเหลือครูตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเอง
5. เลือกเวลาสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้
6. เลือกเครื่องมือและพฤติกรรมที่จะบันทึก
7. ทำความกระจ่างเกี่ยวกับลักษณะของบทเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้ เทคนิคบางประการในการสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้

1. สังเกตความต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียน
2. พยายามค้นหาแบบฉบับของพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. แสวงหาหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้
4. ค้นหาและสรุปให้ได้ว่าพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ชุดใดเด่นชัด มีคุณภาพประสพผลสำเร็จหรือประสบความสำเร็จหรือไม่
5. บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น โดยใช้มาตรการในการวัดและประเมิน

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นขั้นการเสนอข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศ พฤติกรรมของนักเรียนและบรรยากาศในชั้นเรียนที่เกิดขึ้น ขณะดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครูผู้รับการนิเทศทราบ ทั้งครูผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศจะร่วมกันวิเคราะห์ ว่าพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ใดเด่น และพฤติกรรมใดด้อย พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ใดมีปัญหา ก็ควรร่วมมือกันหาทางปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น

การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feed Back) เป็นการวิธีการนำเสนอข้อมูลอย่างมีระบบเที่ยงตรงแม่นยำไม่มีอคติ ที่ได้จากการสังเกตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครูผู้รับการนิเทศได้รับทราบ มีเทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ ดังนี้

เทคนิคที่ 1 ให้ข้อมูลป้อนกลับต่อครู โดยการใช้ข้อมูลที่มีระบบจากการสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้

เทคนิคที่ 2 การซักถามถึงความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็น และการแสดงออกของครูผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับข้อมูล

เทคนิคที่ 3 สนับสนุนให้ครูผู้รับการนิเทศพิจารณาทางเลือกใหม่เกี่ยวกับจุดหมายของบทเรียน วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

การนิเทศสามารถทำได้ในลักษณะนิเทศทางตรง ได้แก่ การแนะนำ การออกคำสั่ง และการติชมหรือนิเทศทางอ้อม ได้แก่ การรับฟัง คือการฟังอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย มีจุดประสงค์ในการฟัง ฟังให้รอบคอบเข้าใจความหมาย จับประเด็นสำคัญ เรียบเรียงข้อความเพื่อพูดซ้ำ การใช้คำถามเพื่อให้เข้าใจตรงกัน มีความพร้อมที่จะพูดตอบสนอง ทำจิตว่างปราศจากอคติมีความพร้อมที่จะพูดตอบสนอง มีความอดทนฟังโดยสมาธิ และฟังโดยใช้เวลาเพียงพอที่จะคิด การใช้คำถามเพื่อช่วยคลี่คลายคำพูดของครูให้ชัดเจนขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้แสดงออก การให้มีความกล้า การเสนอแนะ การสนับสนุน และการให้ขวัญและกำลังใจ ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่าครูผู้รับการนิเทศ ฟังพอใจพฤติกรรมการนิเทศทางอ้อม

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยร่วมหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนา

1.8. ขอบข่ายการนิเทศภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 54 - 56) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาจะบรรลุ สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ด้นนั้นย่อมต้องอาศัยงานบริหาร 4 งาน คือ

1. งานบริหารงานวิชาการ
2. งานบริหารงานบุคคล
3. งานบริหารทั่วไป
4. งานบริหารแผนและงบประมาณ

งานวิชาการ ถือเป็นงานหลักของโรงเรียนที่มีความสำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ มากกว่ากิจกรรมด้านอื่น ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลตามเป้าหมายงานวิชาการ ซึ่งในการนิเทศภายในครั้งนี้ในด้านงานวิชาการจะต้องส่งเสริม บริหาร บริการและนิเทศในมิติด้านครู ในจุดเน้นห้องเรียนคุณภาพ และการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การปฏิบัติ (รู้ รัก สามัคคี พอเพียง มีส่วนร่วม) และมิติที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานในจุดเน้น ความสามารถด้านภาษาและการคิดคำนวณ การรู้และเข้าใจเทคโนโลยี การคิดและแก้ปัญหา และการมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

1.9. กระบวนการและขั้นตอนนิเทศภายใน

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 84 – 85) กล่าวถึง กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Panning-P)
2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing-I)
3. การปฏิบัติการณ์ิเทศ (Doing-D)
4. การสร้างเสริมขวัญกำลังใจ (Reinforcing-R)
5. การประเมินผลการนิเทศ (Evacuating-E)
6. การรายงานผลการนิเทศ (Reporting-R)

1. การวางแผน (Panning-P) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการ ว่าต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรให้ ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ใน การปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3. การปฏิบัติการณ์ิเทศ (Doing-D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ (ครู) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ (ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ (ผู้นิเทศ) การปฏิบัติงาน ของผู้สนับสนุนการนิเทศ (ผู้บริหาร)

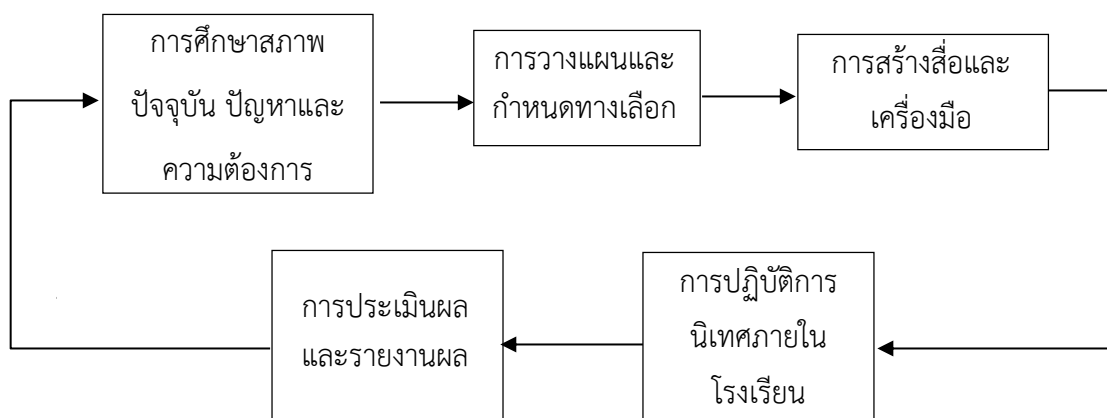
4. การสร้างเสริมขวัญกำลังใจ (Reinforcing-R) เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการ นิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อม ๆ กับผู้รับการนิเทศที่กำลัง ปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นแล้วก็ได้

5. การประเมินผลการนิเทศ (Evacuating-E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา แล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่งทำให้ การดำเนินงานไม่ได้ผลจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไข อาจทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานยังไม่ถึงขั้นน่าพอใจหรือได้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดไปแล้ว ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องการสมควรที่จะต้องวางแผนร่วมกันวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนาหลังใช้นวัตกรรมด้านการเรียนรู้เข้ามานิเทศ

วิชา เล่าเรียนดี (2553 : 226) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงพัฒนา
3. นำเสนอโครงการพัฒนาละขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับทราบเพื่ออนุมัติ
4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอน ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ
5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดวัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และประสบการณ์
6. ดำเนินการตามแผนโดยครูและผู้นิเทศ (แผนจัดการเรียนรู้และแผนนิเทศ)
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุง พัฒนา และรายงานผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544 : 16) ได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนดำเนินการ วางแผนการสร้าง เครื่องมือและพัฒนาวิธีการ ติดตามและประเมินผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า กระบวนการและขั้นตอนนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การช่วยเหลือ แนะนำครูผู้สอนในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยการนิเทศภายในของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มีขอบเขตการนิเทศครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา การบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.10. เทคนิค/วิธีการนิเทศภายในโรงเรียน

เทคนิคหรือวิธีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน มุ่งเน้นการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการโดยเลือกวิธีการจัดการนิเทศให้เหมาะสมกับ สภาพการณ์และบุคลากรภายในโรงเรียนซึ่ง วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 42) ได้กล่าวไว้ว่าการนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จด้วยดีนั้น ผู้นิเทศจำเป็นจะต้อง ทราบเทคนิคในการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีเทคนิคหรือวิธีการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งมี นักการศึกษาได้เสนอไว้ ดังนี้

Gatthorn (1984 อ้างถึงในวัชรา เล่าเรียนดี, 2548 : 102-109) ได้เสนอเทคนิค/วิธีการ นิเทศที่หลากหลายวิธี คือ

1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)

หลักการนิเทศแบบคลินิก เป็นการนิเทศที่เน้นกระบวนการปรับปรุงการสอนของครูอย่าง เข้มข้นที่ต้องวางแผนอย่าง เป็นระบบ มีการกระทำอย่างรอบคอบทุกขั้นตอน และทำให้ครบวงจร ในการนิเทศซึ่งประกอบด้วย การประชุมก่อน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลหลัง การสังเกตการสอนการประชุมหลังการวิเคราะห์ข้อมูลและ การประเมินผลโดยวงจรการนิเทศจะต้อง กระทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งตลอดปี สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศควรได้รับการฝึกฝนวิธีการและเทคนิค การนิเทศแบบนี้ โดยเฉพาะและควรมีสัมพันธภาพอันดีกับผู้รับการนิเทศการนิเทศแบบคลินิกเริ่มจาก แนวคิดของ Godhammer and Gogan (1969, 1973, quoted in Glickman and others 1995 : 287-290)

2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative professional Development)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ จัดเป็นวิธีนิเทศการสอนแบบหนึ่งของระบบการนิเทศ แบบหลากหลายวิธีการ ของ Gatthorn (1984, อ้างใน วัชรา เล่าเรียนดี 2545 : 137) การนิเทศ แบบร่วมมือพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง โดยปกติจะมีการสังเกตการสอนกันและกัน ในชั้นเรียนแลกเปลี่ยนกันให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนกัน และอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นร่วมกัน

3. การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน (Peer Coaching)

การนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน เป็นการนิเทศภายในรูปแบบหนึ่งที่เน้นการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู และเพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

วัชรา เล่าเรียนดี (2545 : 156-158) ได้กล่าวถึงการนิเทศแบบเพื่อนนิเทศเพื่อน ว่าเป็นวิธีการที่ครูและเพื่อนครูหรือครูในสาขาอื่นหรือบุคลากรที่ไม่ใช่บุคคลในสายผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันมาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน มีการสังเกตการสอน วิเคราะห์การสอน และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

4. การนิเทศภายในแบบพัฒนาการ (Supervisory Approach in Developmental Supervision)

ในการนิเทศแบบพัฒนาการนั้น Glickman and others (1995 : 135-171) ได้กำหนดวิธีการนิเทศหรือ พฤติกรรมการนิเทศ 4 แบบ คือ

1) วิธีให้การนิเทศแบบชี้แนะควบคุม (Directive Control Approach) เป็นพฤติกรรมการนิเทศภายในที่เน้น การประพฤติปฏิบัติด้วยการพูด การใช้ภาษา ท่าทางต่าง ๆ ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถที่กระทำได้กับครูเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2) วิธีให้การนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล (Directive Informational Approach) เป็นพฤติกรรมการนิเทศภายในแบบชี้แนะให้ข้อมูลมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม เพียงแต่ไม่ชี้แนะหรือไม่แนะนำวิธีการปฏิบัติให้ครูโดยตรง แต่ให้ข้อมูลและวิธีการหลายวิธีให้ครูได้เลือกปฏิบัติ ซึ่งผู้นิเทศควรจะต้องพยายามลดพฤติกรรมการ นิเทศแบบชี้แนะควบคุมให้น้อยลงและพยายามส่งเสริมครูในการตัดสินใจมากขึ้นเรื่อย ๆ จนครูสามารถที่จะร่วมคิดร่วมปฏิบัติงานกับบุคคลอื่นได้โดยไม่ต้องอาศัยผู้นิเทศช่วยแนะนำตลอดเวลา

3) วิธีให้การนิเทศแบบร่วมมือ (Cooperative Approach) เป็นพฤติกรรมการนิเทศภายในที่เน้นทั้งผู้ นิเทศและครูจะร่วมกันตัดสินใจในวิธีการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานตลอดเวลา ทั้งครูและผู้นิเทศจะให้ข้อเสนอแนะแก่กันและกัน เพื่อร่วมกันพิจารณาหาข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติ

4) วิธีให้การนิเทศแบบไม่ชี้แนะ (Non - directive Approach) เป็นพฤติกรรมการนิเทศภายในที่ผู้นิเทศจะใช้พฤติกรรมในการพูดคุยทำงานร่วมกับครู โดยที่ครูจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจด้วยตัวเอง ผู้นิเทศเป็นเพียงผู้ช่วยในการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ที่ครูร้องขอเท่านั้น

5. การนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด (Reflective Coaching Supervision)

การนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด (Reflective Coaching Supervision) เป็นนวัตกรรม การนิเทศแนวใหม่ที่นักวิชาการให้การยอมรับและนำมาเป็นเครื่องมือในการนิเทศ ช่วยให้ครูผู้สอนได้ สะท้อนการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น ในห้องเรียน และให้ความสำคัญในเรื่องความร่วมมือในการทำงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ในฐานะที่เป็นหุ้นส่วน (partner) ในการทำงานร่วมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ , 2553 : 112) ซึ่งเป็น การพัฒนาครูที่ไม่เร่งรัดแต่เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นการใช้คำถามในการกระตุ้นให้คิด ผู้นิเทศ มีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนไม่ใช่ผู้ประเมิน เป็นการนิเทศที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศจัดการปัญหาในการ ทำงานโดยมุ่งความสนใจไปที่นักเรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คาดหวัง และทำให้ผู้รับการนิเทศได้ ค้นพบศักยภาพที่ดีในการทำงานด้วย

จากแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า เทคนิคและวิธีการ นิเทศภายในโรงเรียนเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนางานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อร่วมแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน

1.11. กิจกรรมการนิเทศภายใน

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการ ปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศมีหลากหลาย ซึ่งผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ครูและนักเรียน ดังนั้นผู้นิเทศจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศโดยจะ นำเสนอกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญและใช้มาก 23 กิจกรรม ดังนี้

1. การบรรยาย (lecturing) เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของ ผู้นิเทศไปสู่ผู้รับการนิเทศ ใช้เพียงการพูดและการฟังเท่านั้น
2. การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ (Visualized lecturing) เป็นการบรรยายที่ใช้สื่อ เข้ามาช่วย เช่น สไลด์ แผนภูมิ แผนภาพ มัลติมีเดีย อินโฟกราฟฟิก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีความ สนใจมากยิ่งขึ้น
3. การบรรยายเป็นกลุ่ม (Pane presenting) เป็นกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มที่มี จุดเน้นที่การให้ข้อมูลตามแนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. การให้ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing film and television) เป็นการใช้เครื่องมือ ที่สื่อทางสายตา ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิดีโอเทป เพื่อทำให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และเกิด ความสนใจมากขึ้น

5. การฟังคำบรรยายจากสื่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสื่อสังคมออนไลน์ การถ่ายทอดสด (Live) การประชุมทางไกล (Conference) ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นการใช้วิธีการบันทึกในรูปแบบดิจิทัลเพื่อนำเสนอแนวความคิดของบุคคลหนึ่งไปสู่ผู้ฟังคนอื่น

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ (Exhibiting materials and equipment) เป็น กิจกรรมที่ช่วยในการฝึกอบรมหรือเป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาสื่อต่าง ๆ

7. การสังเกตในชั้นเรียน (Observing in classroom) เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดหรือจุดบกพร่องของบุคลากร เพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้ในการพัฒนาบุคลากร

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้อื่นเห็นกระบวนการและวิธีการดำเนินการ

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interviewing) เป็นกิจกรรมสัมภาษณ์ที่กำหนดจุดประสงค์ ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ตามต้องการ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused interviewing) เป็นกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะโรงเรียนที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น

11. การสัมภาษณ์แบบไม่ชี้แนะ (Non-directive interview) เป็นการพูดคุยและอภิปรายหรือการแสดงแนวความคิดของบุคคลที่สนทนาด้วย ลักษณะการของการสัมภาษณ์จะสนใจกับปัญหาและความสนใจของผู้รับการสัมภาษณ์

12. การอภิปราย (Discussing) เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งเหมาะสมกับกลุ่มขนาดเล็ก มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมที่ใช้มากกิจกรรมหนึ่ง สามารถใช้ได้กับคนจำนวนมาก เช่น การอ่าน ข้อความจากวารสาร มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and calculating) เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามประเมินผล การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการควบคุมประสิทธิภาพการสอน

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนวความคิดวิธีการแก้ปัญหา หรือใช้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดโดยเสรี ไม่มีการวิเคราะห์หรือวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด

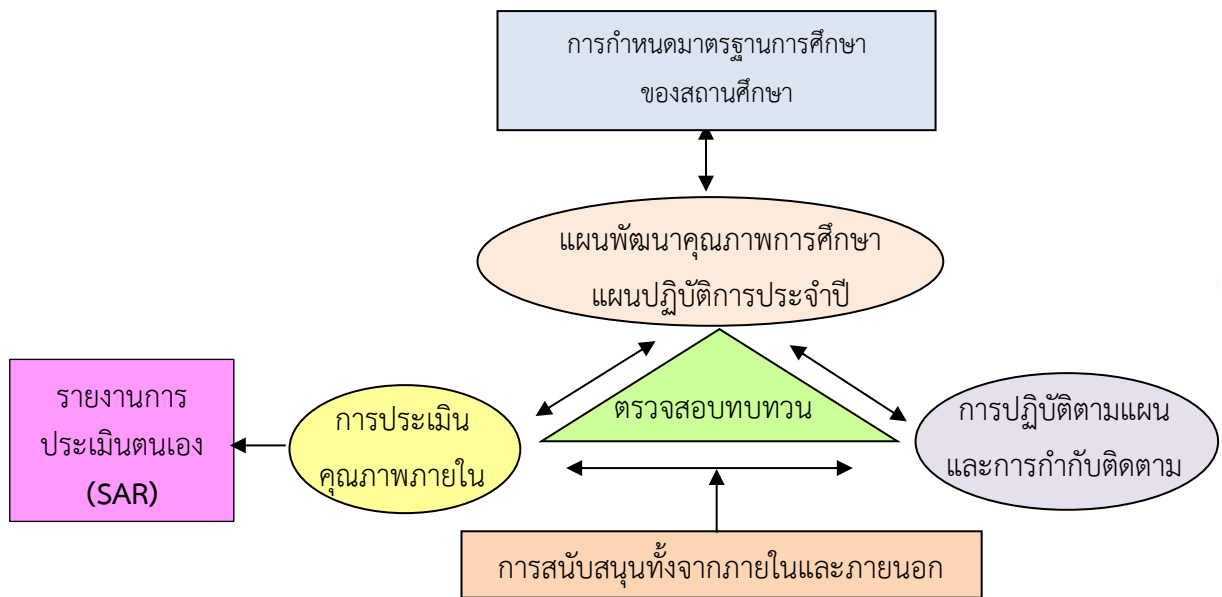
16. การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ (Videotaping and photographing) วิดีโอเทปเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นรายละเอียดทั้งภาพและเสียง ส่วนการถ่ายภาพมีประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ ในการประเมินผลงานและการประชาสัมพันธ์

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Instrumenting and testing) กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับ การใช้ แบบทดสอบและแบบประเมินต่าง ๆ
18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz session) เป็นกิจกรรมการประชุมกลุ่มเพื่ออภิปรายในหัวข้อเรื่องที่ เฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด
19. การจัดทัศนศึกษา (Field trip) กิจกรรมนี้เป็นการเดินทางไปสถานที่แห่งอื่น เพื่อศึกษาดูงานที่สัมพันธ์ กับงานที่ตนปฏิบัติ
20. การเยี่ยมชม (Inter visiting) เป็นกิจกรรมที่บุคคลหนึ่งไปเยี่ยมและสังเกตการทำงานของอีกบุคคลหนึ่ง
21. การแสดงบทบาทสมมติ (Repaying) เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลกำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น
22. การเขียน (Writing) เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศเกือบทุกชนิด เช่น การเขียนโครงการ นิเทศ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน การเขียนบันทึก ฯลฯ
23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided practice) เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ ในขณะที่ปฏิบัติมีการคอยดูแลช่วยเหลือ มักใช้กับรายบุคคล

2. แนวคิดในการบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (จุดเน้นที่ 2)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน และสังคมมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงผู้ยากไร้ พิกัดทุพพลภาพผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา จึงมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดังกล่าว สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการคุณภาพเป็นระบบ ต่อเนื่อง เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไขพัฒนา และรายงานผลอย่างสม่ำเสมอตามวงจรพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้

วงจรการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นสิ่งประกันว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงาน / องค์กรในชุมชน และหน่วยงานที่สูงกว่าระดับสถานศึกษามีความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนโดยตรงโดยร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเขตพื้นที่การศึกษาภายใต้การกำกับดูแล และสนับสนุน ส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา มีข้อมูล หลักฐานที่ตรวจสอบได้ และ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และได้มาตรฐานการศึกษา ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา เป็นประจำทุกปี รวมถึงนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก มาใช้เป็นแนวทางในการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อไป

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่า บุคลากรในสถานศึกษาทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนและสาธารณชน มั่นใจในคุณภาพของนักเรียน ดังนั้นสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง เป็นงานปกติของทุกคนที่ต้องทำด้วยตนเอง ทำทุกวัน โดยอาศัยความร่วมมือ และความมุ่งมั่นสู่คุณภาพของผู้เรียน โดยทุกคนทำภาระงานของตนเองให้ชัดเจน มีการเก็บข้อมูล บันทึก และทำระบบสารสนเทศ ตามงาน / ภาระงานที่ทำทุกระยะ ทำการประเมินตนเอง แก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และรายงานผลการดำเนินงาน ทำเช่นนี้ทุกคน ทำต่อเนื่องก็สามารถที่จะประกันคุณภาพ การศึกษาได้

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งที่จะผลักดัน ขับเคลื่อนให้การประกันคุณภาพ ของสถานศึกษาบรรลุสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องบริหารแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะ ของผู้นำแบบประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญให้เกิดเกียรติและเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ยอมรับ และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา และร่วมตัดสินใจ เป็นผู้วิสัยทัศน์ มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ จริงใจ มีความสามารถกระตุ้น และจูงใจ ให้เกิดความรักและความผูกพันในโรงเรียน โดยการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จนั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
2. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน
3. การสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ความสำคัญ จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง
4. การกำหนดผู้รับผิดชอบ
5. การประสานงานของผู้เกี่ยวข้อง
6. การบริหารตามระบบ P-D-C-A
7. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพให้เป็นไปตามระบบงานปกติ
8. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของทุกคน ทุกฝ่าย
9. การระดมทรัพยากรในการบริหารจัดการ

ดังนั้นเพื่อการพัฒนาโรงเรียนตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตน และใช้หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างทีมงานที่เข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายต่อไป

แนวทางการดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance) เป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจ (Assure) แก่ผู้รับบริการทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงานว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้

แนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561 ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 โดยกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการตามแนวปฏิบัติดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

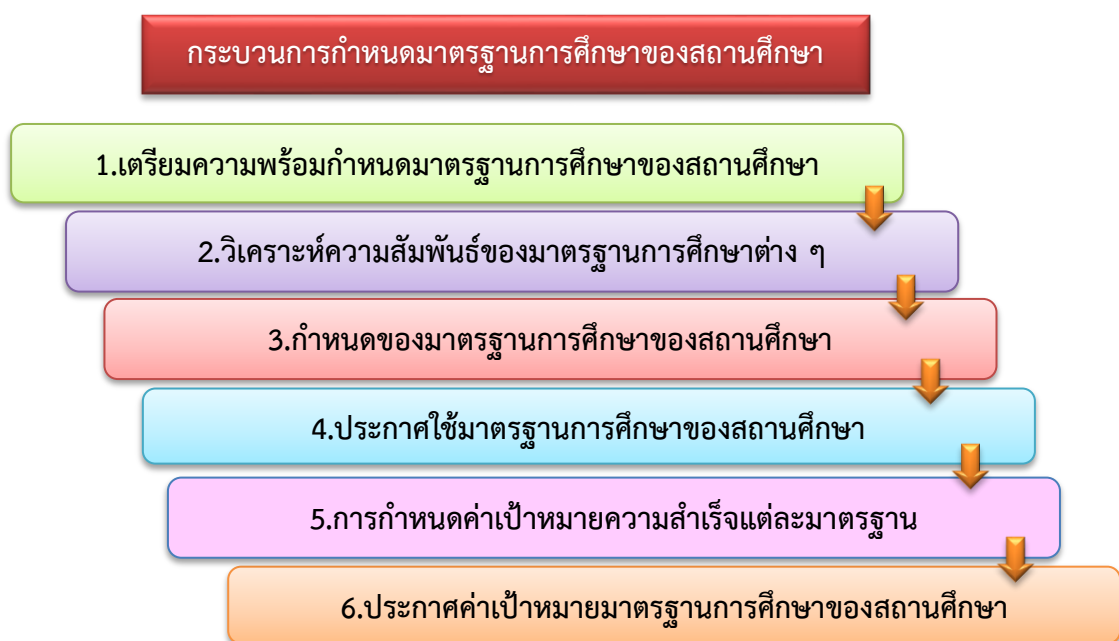
กระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สรุปได้ 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ขั้นตอนที่ 4 การติดตามผลการดำเนินการและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- ขั้นตอนที่ 5 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR)
- ขั้นตอนที่ 7 การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

“มาตรฐานการศึกษา” เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และ มาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการ ส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

กฎกระทรวงได้กำหนดไว้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไป ตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย และหรือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวง ประกาศใช้ และให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานของสถานศึกษาตาม บริบท สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ คำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้สามารถเพิ่มเติม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานอกจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้ โดยให้ สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและรับผิดชอบร่วมกัน “สถานศึกษาต้องพึงตระหนักเสมอว่า มาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา” ขั้นตอน กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาควรปฏิบัติดังแผนภาพ

ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

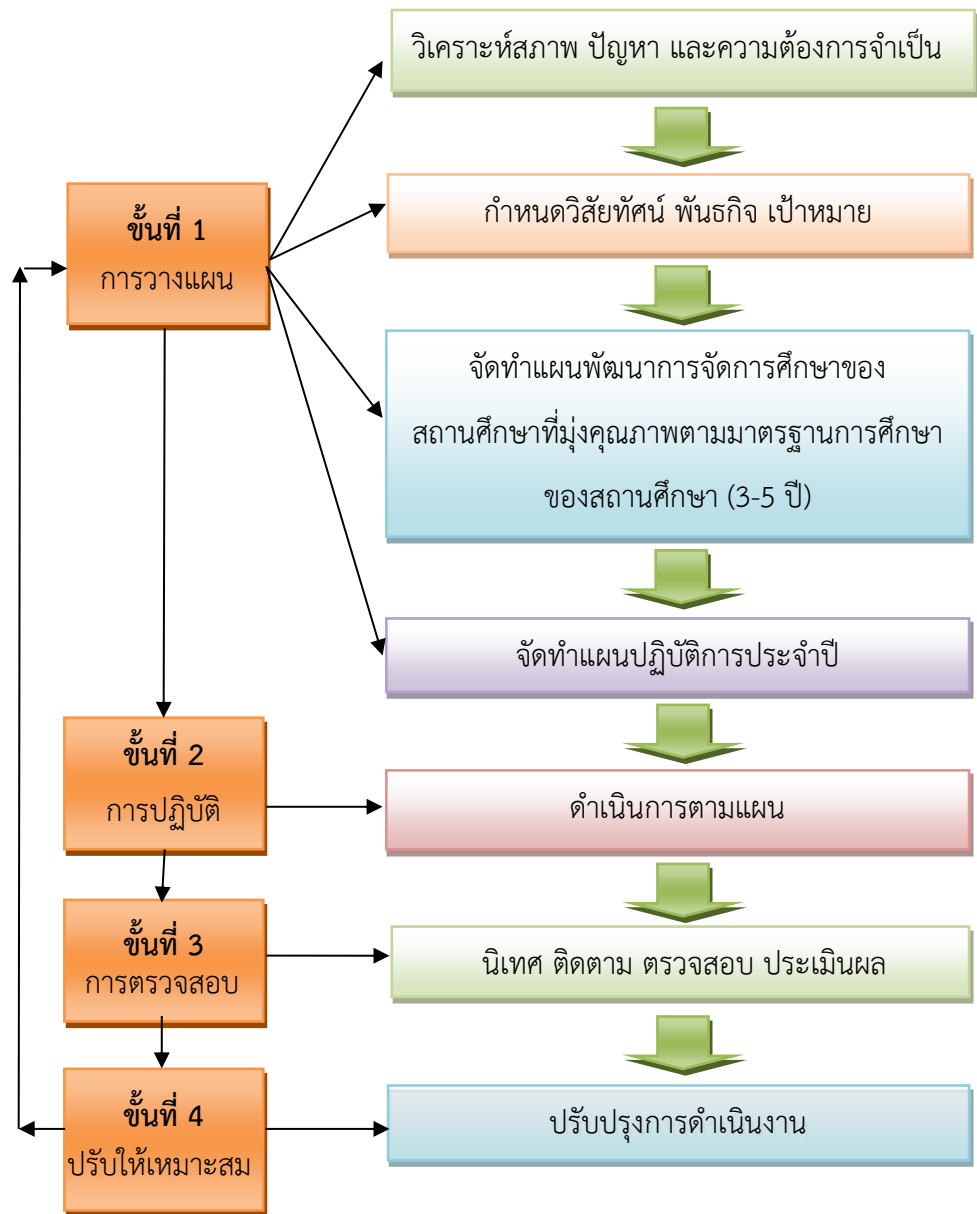
ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผน 2 ประเภท คือ

1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่มีรอบระยะเวลาการพัฒนาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอาจเป็นแผน 3 ปี แผน 4 ปีหรือแผน 5 ปี แล้วแต่ความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา แผนประเภทนี้จะสะท้อนกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ที่จะใช้ในการพัฒนา หรือปรับปรุงเพื่อนำไปสู่เป้าหมายได้คุณภาพตามมาตรฐานที่วางไว้ (Strategic Plan / Improvement Plan)

2. แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan / Operation plan) ซึ่งแตกออกมาจากแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานเป็นรายปี โดยแผนปฏิบัติการประจำปี แต่ละปีควรมีจุดเน้นที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมนอกจากความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลา สถานที่ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ สถานศึกษาต้องกำหนดกิจกรรม การติดตามและตรวจสอบการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ราบรื่น คล่องตัว มีการประเมินตนเอง อันนำไปสู่การได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปเขียนรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาต่อไป

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องผ่านการคิดและวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์มาแล้วอย่างรอบด้านและรอบคอบโดยอาจใช้วิธี SWOT Analysis, Balanced Scorecard หรือวิธีการอื่น ๆ ที่สถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุตามวิสัยทัศน์และมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาวางเป้าหมายไว้ ส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจะมีการระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากร และกรอบเวลาของการดำเนินงาน ตามแผนอย่างชัดเจน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ใช้อาศัยหลักการและแนวคิดการบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพนั้นแสดงให้เห็นเข้าใจอย่างง่าย ๆ ได้ดังแผนภาพ

หลักการและแนวคิดการบริหารจัดการโดยใช้วงจรคุณภาพ
กับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น เปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ทางการทำงาน เพื่อให้ทุกคน ทุกฝ่ายมีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่ไม่ขัดแย้งกัน แต่แผนจะไม่มีผลหากการดำเนินงานของบุคลากรในสถานศึกษาไม่ดำเนินงานตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำวิชาการควบคู่กับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและระบบคุณธรรม ย่อมสร้างคนที่มีคุณภาพให้เกิดขึ้นได้ ผู้บริหารควรจะทำหน้าที่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศงานของบุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ให้ความสำคัญในการดำเนินงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติวิสัย ครูต้องทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพและเต็มเวลา และแบ่งเวลาหรือบริหารเวลาในการปฏิบัติงานตามแผนงาน /โครงการ /กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีได้อย่างเหมาะสมและบรรลุผลสำเร็จตามแผนโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน /โครงการ /กิจกรรม เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องจะปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทของตนเองอย่างดีที่สุด และภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานตามแผนงาน /โครงการ /กิจกรรมที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามและให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรทุกคน ทุกฝ่ายให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 การติดตามผลการดำเนินการและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

การติดตามผลการดำเนินการและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามผลการดำเนินงานและตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษารวมถึงการจัดทำรายงานการติดตามผลการดำเนินงานและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในการติดตามผลการดำเนินงานและตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ต่อเนื่องเพื่อให้เห็นแนวโน้มการปฏิบัติงานว่าดีขึ้น หรือกำลังถดถอยลงและควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเร่งพัฒนาในเรื่องใดบ้าง การติดตามผลการดำเนินงานและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจึงควรกระทำทุกปี ถือเป็นการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง การดำเนินงาน ทำได้ทั้งระหว่างและหลังการดำเนินงานโดยความร่วมมือของบุคลากร

ในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน การติดตามผลการดำเนินงานและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้เรียนเป็นอันดับแรกและเชื่อมโยงถึงมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ รวมถึงเอกลักษณ์ของสถานศึกษาด้วย

ผลการติดตามผลการดำเนินงานและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ในแต่ละครั้งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาด้านการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการ ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทำโดย บุคลากรภายในหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ การบริหารจัดการเพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าบรรลุตาม เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ เพียงใด และนำผลการประเมินไปแก้ไข ข้อบกพร่องได้ทันทีเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง(Continuous Improvement) การประเมินภายใน ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาหรือการประเมินตนเอง (Self-Evaluation)

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรยึดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา เป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามควรสะท้อนภาพความสำเร็จที่ชัดเจนอย่างน้อย 2 ด้าน ดังนี้

1. คุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตามหลักสูตรของสถานศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทุกระดับชั้น พฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียน โดยระบุได้ถึงกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีความเสี่ยง กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาในการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน กลุ่มผู้เรียนที่มีคุณลักษณะยังไม่เป็นไปตามที่ พึงประสงค์เพราะข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้หรือไม่อันนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการต่อไป

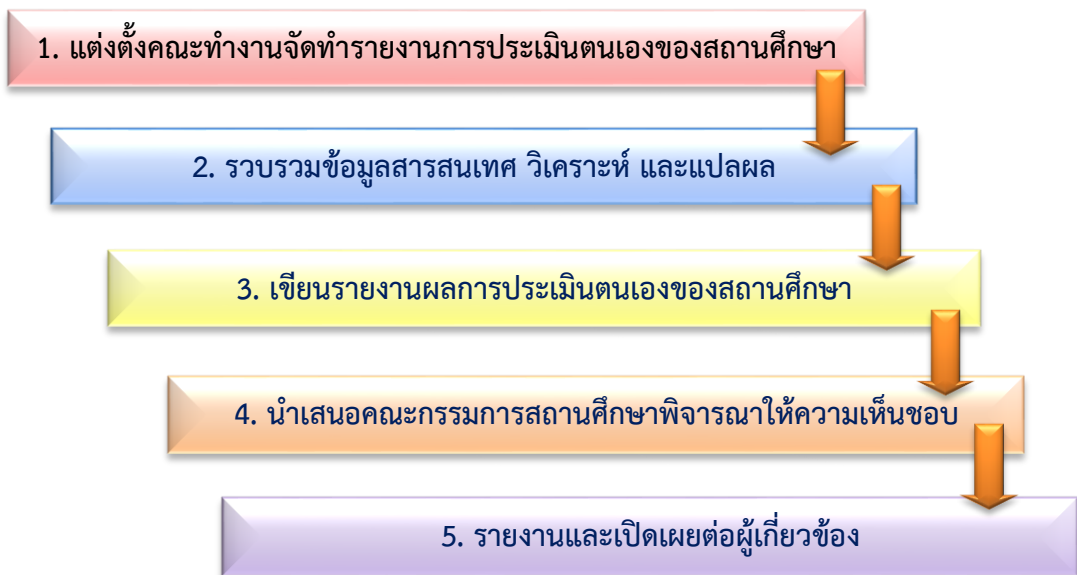
2. คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา สถานศึกษาสามารถ ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดไว้แล้วในทุก มาตรฐานด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบจากเอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR)

การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR) ของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำรายงานการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา ที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานทั้งหมดของสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำเสนอรายงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัดและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อเป็นฐานข้อมูลของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไปและเป็นฐานข้อมูลสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR) ของสถานศึกษาที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยรายงานผลที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียน และผลที่สะท้อนให้เห็นภาพความสำเร็จ ของการบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน แสดงดังแผนภาพ

ขั้นตอนการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 7 การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ความยั่งยืนของการดำเนินโครงการ /กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ผลการตรวจสอบคุณภาพ ผลการประเมินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นฐานวางแผนพัฒนาทุกระยะหรือทุกรอบการพัฒนา กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษาต้องยึดคุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือระดับการศึกษาปฐมวัย โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเอง จัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องนั้นสถานศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. สร้างจิตสำนึกการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยถือว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นวัฒนธรรมการทำงานปกติของสถานศึกษา
2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างเด่นชัด เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกันจัดระบบและโครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและดำเนินงานตามแผนโดยเน้นระบบคุณภาพ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามรอบระยะเวลาที่เหมาะสม และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. นำผลประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือจากหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างชาญฉลาด
4. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือรู้จักพัฒนาตนเอง ใฝ่เรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ตลอดเวลา เกิดทีมผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ อย่างหลากหลาย จนได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรอื่น ๆ มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น

ตอนที่ 3

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในมิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา โดยมี จุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายใน และจุดเน้นที่ 2 การบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เห็นสภาพความสำเร็จในการดำเนินการในมิติที่ 1 จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม
2. ประชุมชี้แจงการใช้เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา และการนิเทศติดตาม
3. กำหนดปฏิทินในการนิเทศติดตาม
4. ปฏิบัติการนิเทศติดตามตามปฏิทินที่กำหนด
5. สรุปและรายงานผลการนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร
6. วิเคราะห์ผลการนิเทศกำกับติดตามภาพรวมและหาแนวทางการพัฒนาครั้งต่อไป

เครื่องมือการประเมินการขับเคลื่อนนโยบายคุณภาพการศึกษา “3 มิติ 8 จุดเน้น”

มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร จุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายใน

- ตัวชี้วัดตามจุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายในห้องเรียนคุณภาพ มีดังนี้
- ตัวชี้วัดที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
 - ตัวชี้วัดที่ 2 การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน
 - ตัวชี้วัดที่ 3 การบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา
 - ตัวชี้วัดที่ 4 การบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 4.1 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
 - 4.2 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - 4.3 ด้านการเรียนการสอน
 - ตัวชี้วัดที่ 5 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประเด็น	การประเมิน
1. การบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา	การวางแผนการนิเทศ (.....) 5. การให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (.....) 4. การให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (.....) 3. การให้ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (.....) 2. การมอบหมายให้ครูบางกลุ่ม/คนวางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (.....) 1. ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเอง การดำเนินการนิเทศ (.....) 5. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง) (.....) 4. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาภาคเรียนละครั้ง (.....) 3. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปีการศึกษาละครั้ง (.....) 2. ผู้บริหารไม่ได้ดำเนินการนิเทศ แต่ให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำเป็นผู้นิเทศการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (.....) 1. ไม่มีการนิเทศการศึกษาแต่ติดตามการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาด้วยวิธีการอื่น การประเมินและรายงานผล (.....) 5. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับชาติ (.....) 4. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทุกปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับเขตพื้นที่ (.....) 3. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นบางปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับอำเภอ/กลุ่มโรงเรียน (.....) 2. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นบางปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน และมีการเผยแพร่เฉพาะในโรงเรียน (.....) 1. ไม่มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและ<u>ไม่มีการเผยแพร่</u>
รวมคะแนนประเด็นที่ 1	

ประเด็น	การประเมิน
2. การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน	การวางแผนการนิเทศ (.....) 5. การให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (.....) 4. การให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (.....) 3. การให้ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (.....) 2. การมอบหมายให้ครูบางกลุ่ม/คนวางแผนการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (.....) 1. ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนเอง การดำเนินการนิเทศ (.....) 5. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อยภาคเรียน ละ 2 ครั้ง) (.....) 4. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนภาคเรียนละครั้ง (.....) 3. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนปีการศึกษาละครั้ง (.....) 2. ผู้บริหารไม่ได้ดำเนินการนิเทศ แต่ให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำเป็นผู้นิเทศการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (.....) 1. ไม่มีการนิเทศ แต่ติดตามการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนด้วยวิธีการอื่น การประเมินและรายงานผล (.....) 5. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ทุกปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับชาติ (.....) 4. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนทุกปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับเขตพื้นที่ (.....) 3. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอนเป็นบางปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมิน และรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับอำเภอ/กลุ่มโรงเรียน (.....) 2. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนเป็นบางปีการศึกษาแต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน และมีการเผยแพร่เฉพาะในโรงเรียน (.....) 1. ไม่มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน และไม่มีผลการเผยแพร่
รวมคะแนนประเด็นที่ 2	

ประเด็น	การประเมิน
3. การบริหารจัดการ ด้านการวิจัยและ พัฒนา	การวางแผนการนิเทศ (.....) 5. การให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา (.....) 4. การให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา (.....) 3. การให้ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา (.....) 2. การมอบหมายให้ครูบางกลุ่ม/คนวางแผนการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา (.....) 1. ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา การดำเนินการนิเทศ (.....) 5. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง) (.....) 4. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาภาคเรียนละครั้ง (.....) 3. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาปีการศึกษาละครั้ง (.....) 2. ผู้บริหารไม่ได้ดำเนินการนิเทศ แต่ให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำเป็นผู้นิเทศการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา (.....) 1. ไม่มีการนิเทศการศึกษาแต่ติดตามการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาด้วยวิธีการอื่น การประเมินและรายงานผล (.....) 5. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาทุกปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับชาติ (.....) 4. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาทุกปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับเขตพื้นที่ (.....) 3. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นบางปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับอำเภอ/กลุ่มโรงเรียน (.....) 2. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นบางปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจนและมีการเผยแพร่เฉพาะในโรงเรียน (.....) 1. ไม่มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนา และไม่มีมีการเผยแพร่
รวมคะแนนประเด็นที่ 3	

ประเด็น	การประเมิน
4. การบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	การวางแผนการนิเทศ (.....) 5. การให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (.....) 4. การให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (.....) 3. การให้ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (.....) 2. การมอบหมายให้ครูบางกลุ่ม/คนวางแผนการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (.....) 1. ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินการนิเทศ (.....) 5. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง) (.....) 4. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภาคเรียนละครั้ง (.....) 3. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาปีการศึกษาละครั้ง (.....) 2. ผู้บริหารไม่ได้ดำเนินการนิเทศ แต่ให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำเป็นผู้นิเทศการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (.....) 1. ไม่มีการนิเทศการศึกษาแต่ติดตามการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาด้วยวิธีการอื่น การประเมินและรายงานผล (.....) 5. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่<u>ระดับชาติ</u> (.....) 4. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่<u>ระดับเขตพื้นที่</u> (.....) 3. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นบางปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่<u>ระดับอำเภอ/กลุ่มโรงเรียน</u> (.....) 2. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นบางปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน และมีการเผยแพร่<u>เฉพาะในโรงเรียน</u> (.....) 1. ไม่มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ<u>ไม่มีการเผยแพร่</u>
รวมคะแนนประเด็นที่ 4	

ประเด็น	การประเมิน
5. การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	การวางแผนการนิเทศ (.....) 5. การให้บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมวางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (.....) 4. การให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (.....) 3. การให้ครูแกนนำร่วมวางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (.....) 2. การมอบหมายให้ครูบางกลุ่ม/คนวางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (.....) 1. ผู้บริหารเป็นผู้วางแผนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการนิเทศ (.....) 5. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง) (.....) 4. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภาคเรียนละครั้ง (.....) 3. ผู้บริหารและหัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำร่วมกันนิเทศการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนปีการศึกษาละครั้ง (.....) 2. ผู้บริหารไม่ได้ดำเนินการนิเทศ แต่ให้หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย/ครูแกนนำเป็นผู้นิเทศการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (.....) 1. ไม่มีการนิเทศการศึกษาแต่ติดตามการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยวิธีการอื่น การประเมินและรายงานผล (.....) 5. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับชาติ (.....) 4. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกปีการศึกษา แต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจนรวมถึงมีการเผยแพร่ระดับเขตพื้นที่ (.....) 3. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นบางปีการศึกษา และมีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ชัดเจน รวมถึงมีการเผยแพร่ระดับอำเภอ/กลุ่มโรงเรียน (.....) 2. มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบางปีการศึกษาแต่มีหลักฐานการดำเนินงานประเมินและรายงานผลที่ไม่ค่อยชัดเจน และมีการเผยแพร่เฉพาะในโรงเรียน (.....) 1. ไม่มีการประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ไม่มีการเผยแพร่
รวมคะแนนประเด็นที่ 5	

การสรุปผลการประเมิน มิติที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้บริหารจุดเน้นที่ 1 การนิเทศภายใน

$$\text{คะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนรวม (ประเด็นที่ 1+ประเด็นที่ 2+ประเด็นที่ 3+ประเด็นที่ 4+ประเด็นที่ 5)}}{15}$$

คะแนนเฉลี่ย =

การแปลผล	4.50 - 5.00	ระดับดีเยี่ยม	3.50 - 4.49	ระดับดีมาก
	2.50 - 3.49	ระดับดี	1.50 - 2.49	ระดับพอใช้
	ต่ำกว่า 1.50	ระดับปรับปรุง		

มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร จุดเน้นที่ 2 การบริหารจัดการโดยใช้ระบบการประกัน
คุณภาพการศึกษา

ขั้นตอน/ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ บริหารจัดการกำหนดมาตรฐาน การศึกษา ระดับสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนที่ ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐาน หน่วยงานต้นสังกัด และครอบคลุมตามมาตรฐาน หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบท สถานศึกษา มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ บนพื้นฐานการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตการประเมิน 1. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2. มีกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษา 3. มาตรฐานการศึกษาสะท้อนอัตลักษณ์ จุดเน้น และบริบทของสถานศึกษา 4. กำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละ มาตรฐาน และประเด็นการพิจารณา มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ 5. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	() 5 = มีการดำเนินการตามขอบเขตการ ประเมินครบทุกข้อและมีเอกสาร หลักฐานชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ () 4 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 4 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน () 3 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 3 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน () 2 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 2 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน () 1 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 1 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน

ขั้นตอน/ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ บริหารจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในทุกประเด็น และเป็นแผนที่มีความชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามความต้องการที่กำหนด และสอดคล้องกับบริบท มาตรฐาน การศึกษาระดับสถานศึกษา ความต้องการ การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตการประเมิน กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี ความครบถ้วนขององค์ประกอบของแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติการประจำปี ความชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และครอบคลุม มาตรฐานการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	() 5 = มีการดำเนินการตามขอบเขตการประเมินครบทุกข้อและมีเอกสารหลักฐานชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ () 4 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 4 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 3 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 3 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 2 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 2 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 1 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 1 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน

ขั้นตอน/ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ บริหารจัดการการนำแผนสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินโครงการ/กิจกรรม แผนปฏิบัติการประจำปี ทุกกิจกรรมทันกำหนดเวลา ควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้การดำเนินงานบรรลุตามแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน ทุกระยะจนบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการ / กิจกรรม ขอบเขตการประเมิน 1. การดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมเป็นไปตามปฏิทินที่กำหนด 2. การควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนฯ 3. การดำเนินการนิเทศภายใน 4. การรายงานผลการดำเนินงานตามไตรมาส 5. ผลของการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์	() 5 = มีการดำเนินการตามขอบเขตการประเมินครบทุกข้อและมีเอกสารหลักฐานชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ () 4 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 4 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 3 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 3 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 2 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 2 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 1 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 1 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน

ขั้นตอน/ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 4 การติดตามผลการดำเนินการและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตัวบ่งชี้ บริหารจัดการ วางแผนการติดตามผลการดำเนินการเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบ ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการที่หลากหลายครอบคลุมมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการการจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และดำเนินงานต่อเนื่อง ขอบเขตการประเมิน 1. การวางแผนตรวจสอบที่ครอบคลุมมาตรฐาน 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบ 3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 4. วิธีการและเครื่องมือตรวจสอบ 5. การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง/พัฒนา	() 5 = มีการดำเนินการตามขอบเขตการประเมินครบทุกข้อและมีเอกสารหลักฐานชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ () 4 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 4 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 3 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 3 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 2 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 2 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 1 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 1 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน

ขั้นตอน/ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตัวบ่งชี้ บริหารจัดการดำเนินการประเมิน คุณภาพภายใน เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ขอบเขตการประเมิน 1. การวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน 2. การกำหนดผู้รับผิดชอบ และการแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน 3. การมีส่วนร่วมในการประเมินของ ผู้เกี่ยวข้อง 4. วิธีการและเครื่องมือการประเมินภายใน 5. การรายงานผลการประเมินภายใน	() 5 = มีการดำเนินการตามขอบเขตการ ประเมินครบทุกข้อและมีเอกสาร หลักฐานชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ () 4 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 4 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน () 3 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 3 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน () 2 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 2 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน () 1 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการ ประเมิน 1 ข้อและเอกสารหลักฐาน ชัดเจน

ขั้นตอน/ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR) ตัวบ่งชี้ บริหารจัดการ การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR) ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา ขอบเขตการประเมิน 1. กระบวนการจัดทำรายงาน และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2. ความครอบคลุมทุกองค์ประกอบของรายงาน และครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษา 3. เขียนรายงานผลที่สะท้อนภาพความสำเร็จของการดำเนินการ/การพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. นำเสนอแนวทางการพัฒนาในอนาคตที่เป็นรูปธรรม 5. การรายงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง	() 5 = มีการดำเนินการตามขอบเขตการประเมินครบทุกข้อและมีเอกสารหลักฐานชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ () 4 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 4 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 3 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 3 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 2 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 2 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 1 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 1 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน

ขั้นตอน/ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การประเมิน/ระดับคุณภาพ
ขั้นตอนที่ 7 การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ บริหารจัดการปรับปรุง พัฒนา และรักษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ขอบเขตการประเมิน 1. การนำผลจากการรายงาน (SAR) ไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนา 2. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ผลและนำผลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง/พัฒนา 3. มีระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อการวิเคราะห์ครบถ้วน ตามโครงสร้างการบริหารและมาตรฐานการศึกษา 4. นำผลประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือจากหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่แผนการพัฒนาคุณภาพ/แผนพัฒนารายมาตรฐาน	() 5 = มีการดำเนินการตามขอบเขตการประเมินครบทุกข้อและมีเอกสารหลักฐานชัดเจนเป็นตัวอย่างที่ดีได้ () 4 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 4 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 3 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 3 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 2 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 2 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน () 1 = มีการดำเนินการ ตามขอบเขตการประเมิน 1 ข้อและเอกสารหลักฐานชัดเจน

แบบประเมินการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

การดำเนินงานตามขั้นตอน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	ผลการประเมิน	
	ระดับ คุณภาพ	แปลผล
ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา		
ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา		
ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา		
ขั้นตอนที่ 4 การติดตามผลการดำเนินการและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา		
ขั้นตอนที่ 5 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา		
ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self- Assessment Report : SAR)		
ขั้นตอนที่ 7 การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อย่างต่อเนื่อง		
สรุประดับคุณภาพ ทุกมาตรฐาน		

หมายเหตุ ในการสรุประดับคุณภาพในภาพรวม ให้ใช้แนวทางการประเมินแบบองค์รวม

เกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ 5	หมายถึง	ยอดเยี่ยม
ระดับคุณภาพ 4	หมายถึง	ดีเลิศ
ระดับคุณภาพ 3	หมายถึง	ดี
ระดับคุณภาพ 2	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคุณภาพ 1	หมายถึง	กำลังพัฒนา

บรรณานุกรม

- ปิ่นนรา บัวอิน. แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 เล่มที่ 1 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา. พะเยา : โรงพิมพ์ 108 ซ้อป. 2562.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ การพิมพ์. 2542.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. การนิเทศการสอน : Supervision of Instruction. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2553.
- _____. การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2545.
- _____. เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2548.
- สังต์ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม. 2530.
- _____. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม. 2529.
- สาโรช บัวศรี. (2540). จริยธรรมการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว สุขโขทัยธรรมมาธิราช. ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ 3 - 7. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2534.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียน เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพ. (เอกสารอัดสำเนา). ม.ป.ป.
- _____. เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเองหลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานผู้บริหารในสถานศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๔๗. กรุงเทพฯ : สำนักงาน. 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ. รูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานบริหารและจัดการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔.** (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : http://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422. 2562.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.**

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2561.

_____. **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.

2563.

Goldhammer, Robert H. Anderson and Robert J. Krajewski. **Clinical Supervision :**

Special Methods for the Supervision of Teacher. 2nd ed. New York : Halt, Rinehart and Winston. 1980.

Glickman, C.D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. **Supervision and instruction**

Leadership : A Developmental Approach. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon. 2001.

Krajewski, Robert J., John S. Martin and John C. Walden. **The Elementary School**

Principalship : Leadership for the 1980s. New York : Holt Rinehart and Winston. 1983.

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
ที่ 201 / 2563

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น

.....

ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้กำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น ตั้งแต่ปี 2555 โดยได้จัดทำเอกสารประกอบการพัฒนางานตามแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู และมิติที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐาน และจากการประชุมของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) ในคราวประชุม ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2563 ณ ห้องประชุมภูลังกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีมติเห็นชอบให้พัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา และมิติ ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู และมิติที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐาน นั้น

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

- 1) นายสุชาติ ศศิภัทรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ประธานกรรมการ
- 2) นายเสมอ วงศ์พุด รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
รองประธานกรรมการ
- 3) นายมรกต อนุเคราะห์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการ
- 4) ผู้อำนวยการกลุ่ม ทุกกลุ่ม ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยา เขต 2 กรรมการ
- 5) นายสุจินต์ สุคันธนปัญญาศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม
และประเมินผลการจัดการศึกษา กรรมการและเลขานุการ
- 6) นางนงคราญ ไชยวงศ์ศึกษานิเทศก์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- 7) นางสาววรัตน์ ไกรมากศึกษานิเทศก์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ให้คำปรึกษา สนับสนุน และประสานงานการพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น ในมิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู และมิติที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐาน ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น

2.1 มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) นายสุจินต์ สุคันธปัญญา ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ประธานกรรมการ
- 2) นางปิ่นนรา บัวอิน ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 3) นางสกวรัตน์ ไกรมาก ศึกษานิเทศก์ กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่พัฒนาและจัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณากรอบแนวคิด หลักการสำคัญของการพัฒนางานของมิติที่ 1 ในแต่ละจุดเน้น หรือองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสม

2.2 มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู ประกอบด้วย

- 1) นางนงคราญ ไชยวงศ์ ศึกษานิเทศก์ ประธานกรรมการ
- 2) นางปฤษณา ดำรงค์ชีพ ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 3) นางช่อเพชร วงศ์ชัย ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 4) นางสุทธิรดา เจริญพิทยา ศึกษานิเทศก์ กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่พัฒนาและจัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น มิติที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู โดยพิจารณากรอบแนวคิด หลักการสำคัญของการพัฒนางานของมิติที่ 2 ในแต่ละจุดเน้น หรือองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินให้เหมาะสม

2.3 มิติที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐาน ประกอบด้วย

- 1) นายสุรวุฒน์ เมืองมูล ศึกษานิเทศก์ ประธานกรรมการ
- 2) นายประสงค์ โพธิ์แก้ว ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 3) นายสุรพงษ์ ปัญญาอุดมกุล ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 4) นางสาวเพย ฤดีใจ ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 5) นางนิตากร สมฤทธิ์ ศึกษานิเทศก์ กรรมการ
- 6) นางสาววาริรัตน์ สติราษฎร์ ศึกษานิเทศก์ กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่พัฒนาและจัดทำเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น มิติที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐาน โดยพิจารณากรอบแนวคิด หลักการสำคัญ ของการพัฒนางานของมิติที่ 2 ในแต่ละจุดเน้น หรือองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ให้เหมาะสม

3. คณะกรรมการจัดพิมพ์และจัดรูปเล่ม ประกอบด้วย

1) นางสาวศิริลักษณ์ มีทางดี	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน	ประธานกรรมการ
2) นายณัฐวุฒิ อุดหล้า	อัตราจ้าง	กรรมการ
3) นายกรรณวรรษ ประจันทร์	อัตราจ้าง	กรรมการ
4) นางสาวมณีรัตน์ หงส์บุญมา	อัตราจ้าง	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่จัดพิมพ์และจัดรูปเล่มเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 3 มิติ 8 จุดเน้น มิติที่ 1 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา มิติที่ 2 การพัฒนา ศักยภาพครู และมิติที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐาน ให้เหมาะสมและสวยงาม

ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งนี้ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย สัมฤทธิ์ผล หากมีปัญหาให้ดำเนินการแก้ไข และรายงานให้คณะกรรมการ อำนวยการ หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ทราบตามลำดับ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2563

(นายสุชาติ ศศิภัทรกุล)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๒

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

นายสุชาติ ศศิภัทรกุล	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
นายเสมอ วงศ์พัฒ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
นายมรกต อนุเคราะห์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
นายนิคม กীরดีวารังกูร	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
นายสุจินต์ สุคันธนปัญญา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

เรียบเรียง และจัดทำเอกสารต้นฉบับ

นายสุจินต์ สุคันธนปัญญา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
นางสกวรัตน์ ไกรมาก	ศึกษานิเทศก์
นางปิ่นนรา ชื่นวงศ์	ศึกษานิเทศก์

ตรวจทาน และพิสูจน์อักษร

นายสุจินต์ สุคันธนปัญญา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
นางสกวรัตน์ ไกรมาก	ศึกษานิเทศก์
นางปิ่นนรา ชื่นวงศ์	ศึกษานิเทศก์

ออกแบบปก และภาพประกอบ

นางปิ่นนรา ชื่นวงศ์	ศึกษานิเทศก์
นางสาวศิริลักษณ์ มีทางดี	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ถนนขุน-ปง ตำบลขุน อำเภอขุน จังหวัดพะเยา
โทรศัพท์ 0-5407-9867-9 ต่อ 21,34 Hotline 0-5407-9866
Email : py2group@gmail.com, py2group@phayao2.go.th